

**"Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемнің "Б" корпусы
мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалаудың әдістемесін бекіту
туралы**

Күшін жойған

Жетісу облысы Ақсу аудандық мәслихатының 2023 жылғы 22 мамырдағы № 6-31 шешімі. Күші жойылды - Жетісу облысы Ақсу аудандық мәслихатының 2023 жылғы 24 тамыздағы № 11-51 шешімімен

Ескеरту. Күші жойылды - Жетісу облысы Ақсу аудандық мәслихатының 24.08.2023 № 11-51 шешімімен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 33-бабының 5-тармағына және "Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің қызметін бағалаудың кейбір мәселелері туралы" 2018 жылғы 16 қаңтардағы № 13 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері және сыйайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16299 тіркелген) сәйкес, Ақсу аудандық мәслихаты ШЕШТІ:

1. Ақсу аудандық мәслихат аппаратының "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалаудың әдістемесі осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешімнің орындалуын бақылау Ақсу аудандық мәслихат аппаратының басшысы Усенов Нурбол Каметкалиевиче жүктелсін.

3. Осы шешім әділет органдарында мемлекеттік тіркелген күннен бастап күшіне енеді және алғашқы ресми жарияланған күннен бастап қолданысқа енгізіледі.

Ақсу ауданы мәслихатының төрағасы

Б. Сулайменов

Ақсу аудандық мәслихатының 2023
жылғы "22" мамыр № 6-31 шешіміне
қосымша

**"Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемесінің "Б" корпусы
мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалаудың әдістемесі**

1-тaraу. Жалпы ережелер

1. Осы "Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемесі "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалаудың әдістемесі

(бұдан әрі – Әдістеме) "Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 33-бабының 5-тармағына, "Мемлекеттік әкімшілік қызметшілердің қызметін бағалаудың кейбір мәселелері туралы" 2018 жылғы 16 қаңтардағы № 13 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері және сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі төрағасының бүйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 16299 тіркелген) бекітілген "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалаудың үлгілік әдістемесіне сәйкес әзірленді және "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің (бұдан әрі – "Б" корпусының қызметшілері) қызметін бағалау тәртібін айқындайды.

1. Мәслихат аппаратының "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалау әдістемесін мәслихат аппараты қызметінің ерекшелігін ескере отырып, Үлгілік әдістеме негізінде Ақсу аудандық мәслихатының бірінші басшысы бекітеді.

2 Осы Әдістемеде пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) жоғары тұрған басшы – бағаланатын қызметшінің тікелей басшысы оған тікелей бағынысты болатын адам;

2) тікелей басшы – мемлекеттік лауазымы бойынша жоғары тұрған, мемлекеттік қызметші өзінің лауазымдық нұсқаулығына сәйкес оған тікелей бағынысты болатын адам;

3) бағалаушы адам – "Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемесі қызметінің ерекшелігіне байланысты тікелей басшы, сондай-ақ 360 әдісімен бағалау кезінде бағаланатын адамның жұмыс ортасындағы адамдар тобы;

4) Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысы Е-2 санаттарының "Б" корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметшісі;

5) "Б" корпусының қызметшісі – Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысы қоспағанда, "Б" корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметін атқаратын адам;

6) бағаланатын адам – Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысы немесе "Б" корпусының қызметшісі;

7) нысаналы мақсатты индикаторлар (бұдан әрі – НМИ) – Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысы үшін белгіленетін және мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарына, оның ішінде ұлттық жобаларға, "А" корпусы қызметшісінің келісіміне қол жеткізуге немесе "Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемесі қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған көрсеткіштер;

8) саралау әдісі – "Б" корпусы қызметшілерінің қызметін бағалау олардың функционалдық міндеттерді орындау сапасы, міндеттерді орындау мерзімдерін

сақтау, бастамашылдық және дербестік, еңбек тәртібін сақтау, атқарылған жұмыстың көлемі мен қурделігі – бағалау параметрлеріне сәйкестік дәрежесін ескере отырып анықталатын бағалау әдісі;

9) 360 әдісі – бағаланатын адамның жұмыс ортасынан адамдар тобын сұрау арқылы бағаланатын адамда талап етілетін құзыреттердің болуын анықтауға бағытталған бағалау әдісі;

10) калибрлеу сессиялары – бағаланатын адамдардың қызметін бағалау нәтижелерін талқылау, ықтимал түзету және бекіту үшін бағалаушы адамдардың кездесулері;

11) бағаланатын кезең – мемлекеттік қызметшінің жұмыс нәтижелерін бағалау кезеңі.

1. "Б" корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалау (бұдан әрі – бағалау) олардың жұмысының тиімділігі мен сапасын анықтау үшін кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы бірыңғай ақпараттық жүйе (бұдан әрі – ақпараттық жүйе) арқылы жүргізіледі. Бұл ретте техникалық мүмкіндік болмаған жағдайда бағалау қағаз тасымалдағышта немесе мемлекеттік органдарда жұмыс істейтін ақпараттық жүйелерде жүргізіледі.

Бағалау бағаланатын адамның санатына байланысты НМИ қол жеткізу нәтижелері, саралау және 360 әдістері нәтижелерінің негізінде жүргізіледі.

1. НМИ қол жеткізу және саралау әдісі бойынша бағалау тоқсан қорытындысы бойынша – есепті тоқсаннан кейінгі айдың оныншы күнінен кешіктірілмей, 360 әдісі бойынша – есепті жылдан кейінгі айдың оныншы күнінен кешіктірілмей жүргізіледі.

НМИ және саралау бойынша қорытынды баға "Б" корпусы қызметшісінің есепті тоқсандардағы орташа бағасынан құралады.

1. Егер бағаланатын қызметшінің бағаланатын кезенде нақты лауазымда болу мерзімі үш айдан кем болған жағдайда, оны бағалау жүргізілмейді. Егер бағаланатын қызметші бағалау жүргізу кезеңінде еңбек немесе әлеуметтік демалыста, еңбекке уақытша қабілетсіздігі кезеңінде, іссапарда, тағылымдамада, қайта даярлауда немесе біліктілігін арттыруда болған жағдайда қызметшіні НМИ қол жеткізу бойынша бағалау жұмысқа шыққаннан кейін бес жұмыс күні ішінде, саралау және/немесе 360 әдістері бойынша бағалау оның қатысуының 5-тармақта белгіленген мерзімдерде жүргізіледі.

1. Бағаланатын кезенде сынақ мерзімінде болған қызметшіні бағалау арнайы тексерістен өткеннен кейін нақты қызметке тағайындалған күннен бастап жүргізіледі. Басқа мемлекеттік органдарға ұзақ мерзімді іссапарға жіберілген қызметшілерді бағалау тиісті мемлекеттік органнан саралау әдісімен белгіленген параметрлер бойынша растайтын құжаттар ұсына отырып берілген жағымды пікір болған жағдайда жүргізіледі. Бағалау мерзімі аяқталғанға дейін мемлекеттік

органнан жұмыстан шығарылған қызметшілерді бағалау олардың қатысуының 5 -тармақта көрсетілген мерзімде жүргізіледі.

1. Бағалау нәтижелері мынадай саралау бойынша қойылады:

"Функционалдық міндеттерін тиімді атқарады",

"Функционалдық міндеттерін тиісті түрде атқарады",

"Функционалдық міндеттерін қанағаттанарлық түрде атқарады",

"Функционалдық міндеттерін қанағаттанарлықсыз түрде атқарады" (қанағаттанарлықсыз баға).

"Функционалдық міндеттерін тиімді атқарады" нәтижесіне 4-тен 5 баллға дейін, "Функционалдық міндеттерін тиісті түрде атқарады" нәтижесіне 3-тен 3,99 баллға дейін, "Функционалдық міндеттерін қанағаттанарлық түрде атқарады" нәтижесіне 2-ден 2,99 баллға дейін, "Функционалдық міндеттерін қанағаттанарлықсыз түрде атқарады" нәтижесіне 0-ден 1,99 баллға дейінгі бағалар диапазоны сәйкес келеді.

9. НМИ қол жеткізу нәтижелері мен саралау әдісі бойынша бағалау нәтижелері бонустарды төлеу, көтермелеу, оқыту, ротация, мемлекеттік лауазымда төмендегі немесе жұмыстан босату бойынша шешімдер қабылдауға негіз болып табылады.

10. 360 әдісі бойынша бағалау нәтижелері қызметшіні оқыту бойынша шешімдер қабылдау үшін негіз болып табылады.

11. Бағалауды ұйымдастырушылық сүйемелдеуді кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы немесе ол болмаған жағдайда кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманының міндеттерін атқару жүктелген (адам), соның ішінде ақпараттық жүйе арқылы қамтамасыз етеді.

Бұл ретте кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы ақпараттық жүйеде "Б" корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметшісін мемлекеттік лауазымға тағайындауға және мемлекеттік лауазымнан босатуға құқығы бар лауазымды адам бекітетін бағалау кестесін құрастырады.

12. Кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы бағаланатын қызметшіні бағалау нәтижелерімен ол аяқталған соң екі жұмыс күні ішінде ақпараттық жүйе және/немесе мемлекеттік органдардың интранет-порталы немесе электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы таныстыруды қамта масыз етеді.

13. Бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда, қызметші бағалау нәтижелерімен танысқан күннен бастап бес жұмыс күні ішінде "Б" корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметшісін мемлекеттік лауазымға тағайындауға және мемлекеттік лауазымнан босатуға құқығы бар лауазымды адамға калибрлеу сессиясын өткізу жөнінде еркін нысанда тиісті өтінішпен жүгінеді.

14. Мемлекеттік қызметші калибрлеу сессиясның шешіміне Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекспен белгіленген тәртіпте шағымдана алады.

15. Бағалаумен байланысты құжаттар бағалау аяқталған күннен бастап үш жыл ішінде кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманында, сондай-ақ техникалық мүмкіндік болған кезде ақпараттық жүйеде сақталады.

16. Бағалау нәтижелері қатаң жасырын ақпарат болып табылады және "Ақпаратқа қол жеткізу туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мемлекеттік орган осы ақпаратты ашуға міндетті жағдайларды қоспағанда, үшінші адамдарға жария етуге жатпайды.

17. Бағалау рәсіміне байланысты келіспеушіліктерді барлық мұдделі адамдар мен тараптардың жәрдемдесуімен кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы қарастырады.

18. Бағалаушы адам мыналарға жауапты болады:

1) "Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемесі жұмысының есептік кезеңдегі жалпы нәтижесі жөнінде бағаланушы адамдардың назарына жеткізу;

2) НМИ уақытылы қоюды, келісу мен бекітуді қамтамасыз ету;

3) бағаланатын кезең ішінде НМИ орындау деңгейіне тұрақты мониторинг жүргізу және оларға қызметінің қорытынды бағасы мен конструктивті кері байланысты ұсыну; бағаланатын адамдардың функционалдық міндеттерін орындау дәрежесіне бағаланатын кезеңде тұрақты мониторинг жүргізу және оларға қызметкердің қызметінің қорытынды бағасы және конструктивті кері байланысты ұсыну;

4) бағалау процесінде бағаланатын адамдарды бағалау бойынша даулы мәселелерді, олар туындаған жағдайда, калибрлік сессияларға және оларды шешуге қатысу.

19. Бағаланатын адам мыналарға жауапты болады:

1) олардың НМИ/қойылған міндеттерді орындау дәрежесіне жүйелі мониторинг жүргізу;

2) 360 әдісі бойынша оның қызметін бағалау шеңберінде уақытылы өзін-өзі бағалауды жүргізу;

3) қызметті бағалау нәтижелерін талқылау бойынша басшымен кездесулерге қатысу.

20. Кадр мәселесімен айналысатын аппарат қызметінің қызметкери мыналарға жауапты болады:

1) коммуникациялық хабарламаларды дайындау, бағалау процесіне қатысушыларға консультация жүргізуді қосқанда, қызметті бағалау процесін ұйымдастыру мен сүйемелдеу;

) НМИ уақтылы талдау мен келісу;

3) қажет болған жағдайда басшы мен қызметкердің кездесуіне қатысу, қызметті бағалау процесінің мәселелері бойынша консультация беру жолымен даулы мәселелерді шешуге көмектесу;

4) калибрлеу сессияларына дайындық шеңберінде әр қызметкерге ақпарат дайындауды қоса алғанда, калибрлеу сессиясын өткізу;

5) есепті кезең ішінде олардың қызметін бағалау шеңберінде қажетті құжаттарды толтыру толықтығы мен уақтылы орындалуын, қызметкерлердің қызметіне бағалау жүргізу шеңберінде қызметкерге тиісті хабарламалар жіберу, қажетті есептік жазбаларды жүргізу.

21. Бағалау нәтижелері бағаланатын адамға, бағалаушы адамға, кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманына және калибрлеу сессияларының қатысушыларына ғана белгілі болуы мүмкін.

2-тарау. Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысының НМИ қол жеткізуі бойынша бағалау тәртібі

22. Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысының қызметін бағалау НМИ жетістіктерін бағалау әдісі негізінде жүзеге асырылады.

23. НМИ-ды бағалаушы адаммен кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманының келісімімен осы Әдістеменің 1-қосымшасына сәйкес нысан бойынша бағаланатын кезең басталғаннан кейін он жұмыс күні ішінде жасалатын Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысының жеке жұмыс жоспарында белгіленеді.

Қызметші бағалау кезеңі басталғаннан кейін тағайындалған жағдайда НМИ лауазымға тағайындалған күннен бастап он жұмыс күн ішінде белгіленеді.

Бұл ретте, НМИ белгіленген (бекітілген) күннен бастап бес жұмыс күні ішінде кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы жеке жұмыс жоспарының ақпараттық жүйеде (техникалық мүмкіндік болған жағдайда) орналастырылуын қамтамасыз етеді.

Егер қызметшінің тағайындалған күнінен бастап бағалау кезеңінің соңына дейінгі мерзім үш айдан аз болса, аталған қызметшіге НМИ белгіленбейді.

Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысының НМИ қол жеткізуін бағалауды бағалаушы адам 5-тармақта белгіленген мерзімдерде жүргізеді.

Бұл ретте, мәліметтердің шынайылығын қамтамасыз ету мақсатында кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы НМИ-дің нақты мәндеріне алдын ала есептеу жүргізеді және оны осы Әдістеменің 5-тармағына сәйкес бағалау мерзімінің соңғы күніне дейінгі бес жұмыс күннен кешіктірмейтін мерзімде ақпараттық жүйе арқылы (техникалық мүмкіндік болған жағдайда) бағалаушы адамға жолдайды.

24. НМИ үштен беске дейінгі мөлшерде белгіленеді және бағаланатын кезеңің сонына дейін бағаланатын адам қызметінің күтілетін нақты нәтижелерін көрсетуі тиіс.

25. НМИ мақсатқа қол жеткізу өлшемінің сандық және сапалық индикаторларынан тұруы тиіс және:

1) нақты (күтілетін оң өзгерістер көрсетіле отырып қол жеткізуге тиісті нәтиже анық белгіленеді);

2) өлшемді (НМИ жетістіктерін өлшеу үшін нақты өлшемшарттар белгіленеді);

3) қолжетімді (НМИ қолда бар ресурстарды, құзыреттер мен шектеулерді ескере отырып белгіленеді);

4) үақытпен шектеулі (бағаланатын кезең ішінде НМИ қол жеткізу мерзімі белгіленеді) болуы;

5) мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарын, оның ішінде ұлттық жобаларды, мемлекеттік органның стратегиялық мақсаттарын, "А" корпусы қызметшісінің келісімін іске асыруға не мемлекеттік орган қызметінің тиімділігін арттыруға бағдарланған болуы тиіс.

26. НМИ-ге өзгерістер енгізуға қол жеткізуге тікелей әсер ететін "Ақсу аудандық мәслихат аппараты" мемлекеттік мекемесінің функциялары мен құрылымы өзгерген жағдайда жүзеге асырылады.

27. Ақпараттық жүйе немесе ол болмаған жағдайда кадр мәселесімен айналысадын аппараттың маманы Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысын оған қатысты бағалауды өткізу туралы есепті тоқсаннан кейінгі айдың бесінші күнінен кешіктірмей хабардар етеді.

28. Ақпараттық жүйемен немесе ол болмаған жағдайда кадр мәселесімен айналысадын аппараттың маманы ресімделген бағалау парагын бағалаушы адамға қарау үшін жолдайды.

Ұсынылған материалдарды қарау қорытындылары бойынша бағалаушы адам осы Әдістеменің 2-қосымшасына сәйкес нысан бойынша бағалау парагының тиісті бағанында (0-ден 5-ке дейін) баға қояды.

Бағаларды қою кезінде бағалаушы адам осы Әдістеменің 3-қосымшасына сәйкес нысан бойынша түйінді нысаналы индикаторды іске асыру пайызына қарай жол берілетін бағаны айқындау кестесін пайдаланады.

3-тарау. "Б" корпусының қызметшілерін саралау әдісімен бағалау тәртібі

29. "Б" корпусының қызметшілерін бағалау саралау әдісі бойынша жүзеге асырылады.

30. "Б" корпусының қызметшілерін саралау әдісі бойынша бағалауды Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысы осы Әдістеменің 4-қосымшасына

сәйкес нысан бойынша мемлекеттік органда жұмыс істейтін ақпараттық жүйе арқылы (техникалық мүмкіндік болған жағдайда) жүзеге асырады. Бұл ретте техникалық мүмкіндік болмаған жағдайда бағалау қағаз тасымалдағышта жүргізіледі.

31. Ақпараттық жүйе немесе ол болмаған жағдайда кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы "Б" корпусының қызметшісін оған қатысты бағалау жүргізілетіні туралы есепті тоқсаннан кейінгі айдың оныншы күнінен кешіктірмей хабардар етеді.

32. Ақпараттық жүйе арқылы немесе ол болмаған жағдайда кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы бағалаушы адамға бағалау парагын жібереді.

Бағалаушы адам осы Әдістеменің 4-қосымшасына сәйкес нысан бойынша бағалау парагының тиісті бағанында баға (0-ден 5-ке дейін) қояды.

Егер мемлекеттік органның "Б" корпусы қызметшілерінің саны елу адамнан асқан жағдайда, бағалауды бағалаушы адам айқындаитын адамдар да жүзеге асыра алады.

33. "Б" корпусының қызметшілерін бағалау олардың бағаланатын кезенде функционалдық міндеттерін орындау кезінде қол жеткізген нәтижелерінің деңгейі мен орындалған жұмыстың көлемі мен күрделілігі ескере отырып, мынадай параметрлер бойынша айқындалады:

- функционалдық міндеттерді орындау сапасы;
- тапсырмаларды орындау мерзімдерін сақтау;
- дербестік және бастамашылық;
- еңбек тәртібі.

4-тарау. 360 әдісі бойынша бағалау тәртібі

34. 360 әдісі бойынша бағалау жылына бір рет ақпараттық жүйеде жасырын жүргізіледі. Бұл ретте техникалық мүмкіндік болмаған жағдайда бағалау қағаз тасымалдағышта жүргізіледі.

Көксу ауданы мәслихатының аппарат басшысы үшін 360 әдісі бойынша бағалау осы Әдістеменің 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша, "Б" корпусының қызметшілері үшін осы Әдістеменің 6-қосымшасына сәйкес нысан бойынша жүргізіледі.

35. 360 әдісімен бағалау кезінде бағаланатын адамдардың санаттарына байланысты мынадай құзыреттер бағаланады:

- Ақсу аудандық мәслихатының аппарат басшысы үшін:
- қызметті басқару;
- тиімді коммуникацияларды құру;
- әдеп нормалары мен қағидаларын ұстану;
- өзгерістерді басқару;

нәтижеге бағдарлану;
дербестік және шешімдерді қабылдау дағдылары;
топты басқару;
көшбасшылық қасиеттер;
ынтымақтастық;
жеделділік;
өзін-өзі дамыту;
бастамшылдық;
"Б" корпусының қызметшілері үшін:
тиімді коммуникацияларды құру;
әдеп нормалары мен қағидаларын ұстану;
өзгерістерді басқару;
нәтижеге бағдарлану;
дербестік және шешімдерді қабылдау дағдылары;
ынтымақтастық;
жеделділік;
өзін-өзі дамыту.

36. Саулнамаға қатысатын адамдардың саны әрбір бағаланатын адам үшін ақпараттық жүйемен немесе ол болмаған жағдайда кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы дербес анықтайтын үш адамнан кем болмауы және жеті адамнан артық болмауы тиіс.

Қызметшіні 360 әдісімен бағалауда оның өзін-өзі бағалауы көзделген. Бұл ретте қорытынды бағалауда өзін-өзі бағалау есепке алынбайды.

Саулнама алынатын адамдардың қатарына қосылады:

- 1) тікелей басшы;
- 2) бағалаушы адамға тікелей бағынатын "Б" корпусының қызметшісі;
- 3) лауазымы бойынша бағаланушы адаммен бір деңгейде және олармен өзара тығыз жұмыс істейтін адамдар.

37. Кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы 360 әдісі бойынша бағалау процесін жүргізеді, жеке есептерді жасайды және осы Әдістеменің

7 және 8-қосымшаларына сәйкес нысандағы 360 бағалау нәтижелері бойынша кері байланыс ұсынуды ұйымдастырады. Кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы біліктілігін арттыру семинарлары мен қайта даярлау курсары тақырыптарын қалыптастыру кезінде 360 әдісімен бағалау қорытындылары, оның ішінде қызметшінің ең аз анықталған құзыреттері ескеріледі.

5-тарау. Калибрлеу сессияларын өткізу және кері байланыс ұсыну тәртібі

38. Бағалау процесіне бірыңғай тәсілді келісу және сақтау мақсатында мемлекеттік органдар осы Әдістеменің 13-тармағында көзделген тәртіппен калибрлеу сессияларын өткізеді.

39. "Б" корпусының мемлекеттік әкімшілік қызметшісін мемлекеттік лауазымға тағайындау және мемлекеттік лауазымнан босату құқығы бар лауазымды адам қызметшінің өтініші түскен уақыттан бастап үш жұмыс күн ішінде калибрлеу сессиясын өткізу туралы шешім қабылдайды және және оның құрамын бекітеді.

40. Калибрлеу сессиясы қызметшінің өтініші түскен уақыттан бастап он жұмыс күн ішінде осы Әдістеменің 13-тармағында көзделген тәртіппен өткізіледі

41. Кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы калибрлеу сессиясының қызметін ұйымдастырады.

42. Калибрлеу сессиясында бағалаушы адам бағаланатын адамның жұмысын қысқаша сипаттайды және өз бағасына дәлел келтіреді.

Калибрлеу сессиясының қатысушылары бағалаушы адамның бағасын қолдауы немесе бағалауга түзетулер енгізу үшін дәлелдер келтіруі мүмкін.

Бағалауды түзетулер жоғарылау жағынан да, төмендеу жағынан да енгізілуі мүмкін.

Қорытынды баға калибрлеу сессиясы қатысушыларының басым дауысымен қабылданады және тиісті хаттамамен рәсімделеді. Кадр мәселесімен айналысатын аппараттың маманы хаттамаға қол қойылған күннен бастап үш жұмыс күн ішінде оның ақпараттық жүйеге (техникалық мүмкіндік болған жағдайда) орналастырылуын қамтамасыз етеді.

43. Калибрлеу сессиясының нәтижелері бойынша бағалаушы адам бағаланатын қызметшімен кездесу өткізеді және қорытынды бағалау нәтижесі туралы кері байланысты ұсынады.

Кездесу кезінде мынадай мәселелер талқыланады:

бағаланатын кезеңдегі жетістіктеріне шолу;

машықтар мен құзыреттердің дамуына шолу;

қызметкердің әлеуетін шолу және мансаптық мақсатын талқылау.

Бағалаушы адам кездесу кезінде ашық және достық қалыптағы диалогты қамтамасыз етеді.

Ақсу аудандық мәслихат аппаратының
"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік
қызметшілерінің қызметін бағалаудың
әдістемесіне 1-қосымша

Нысан

"БЕКІТЕМІН"

Ақсу аудандық мәслихатының төрағасы _____ (тегі, бас әріптер)
 күні _____
 қолы _____

Мемлекеттік орган басшысының жеке жұмыс жоспары

_____ жыл
 (жеке жоспар құрылатын кезең)
 Қызметшінің тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда): _____

Қызметшінің лауазымы: _____

Қызметшінің мемлекеттік органның атауы: _____

№ р/р	НМИ атауы	"А" корпусы қызмет ішісі келісім інің қай көрсет кішіне н немесе мемлекеттік жоспар лау жүйесінің құжатынан түйінд еледі	Жоспарлы мәні	Кол жеткізу мерзімі								Түйінді нәти же*
				1 - тоқсан	2 - тоқсан	3 - тоқсан	4 - тоқсан	1 - тоқсан	2 - тоқсан	3 - тоқсан	4 - тоқсан	
		Өлшем бірлігі										

Ескертпе: нысаналы мақсатты индикаторға қол жеткізуден күтілетін он өзгерістер.

	Ақсу аудандық мәслихат аппаратының "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалаудың әдістемесіне 2-қосымша Нысан
--	---

НМИ бойынша бағалау парагы _____

(бағаланатын адамның Т.А.Ә., лауазымы) _____

(бағаланатын кезең)

№ р/р	НМИ атауы	Өлшем бірлігі	Жоспарлы мәні				Нақты мәні			
			1-тоқсан	2-тоқсан	3-тоқсан	4-тоқсан	1-тоқсан	2-тоқсан	3-тоқсан	4-тоқсан

Кестенің жалғасы

НМИ пайызыдық іске асусы				Бағалау			
1-тоқсан	2-тоқсан	3-тоқсан	4-тоқсан	1-тоқсан	2-тоқсан	3-тоқсан	4-тоқсан

Қорытынды бағалау _____

НМИ санына бөлінген НМИ бойынша бағалау сомасы

Бағалау нәтижесі: _____ (функционалдық міндеттерін тиімді атқарады, функционалдық міндеттерін тиісті түрде атқарады, функционалдық міндеттерін қанағаттанарлық түрде атқарады, функционалдық міндеттерін қанағаттанарлықсыз түрде атқарады (қанағаттанарлықсыз баға)).

Қызметшінің бағалау нәтижесі қорытынды бағаның негізінде қойылады

Бағаланатын адам	Бағалайтын адам
_____	_____
(тегі, бас әріптер)	(тегі, бас әріптер)
күні _____	күні _____
қолы _____	қолы _____

Ақсу аудандық мәслихат аппаратының
"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік
қызметшілерінің қызметін бағалаудың
әдіstemесіне 3-қосымша

Нысан

Нысаналы мақсатты индикаторды іске асыру пайызына байланысты рұқсат етілетін бағаны анықтау кестесі

Нысаналы мақсатты индикаторды пайызбен және саралау параметрлерін іске асыру	Рұқсат етілген бағалау аукымы*
100 және одан жоғары	5
95-99,99	4,75-4,99
90-94,99	4,5-4,74
85-89,99	4,25-4,49
80-84,99	4-4,24
75-79,99	3,75-3,99
70-74,99	3,5-3,74
65-69,99	3,25-3,49
60-64,99	3-3,24
55-59,99	2,75-2,99
50-54,99	2,5-2,74
45-49,99	2,25-2,49

40-44,49	2-2,24
35-39,99	1,75-1,99
30-34,99	1,5-1,74
25-29,99	1,25-1,49
20-24,99	1-1,24
15-19,99	0,75-0,99
10-14,99	0,5-0,74
5-9,99	0,25-0,49
0-4,99	0-0,24

Ескертпе: Бағалау нысаналы мақсатты индикаторды іске асыру пайызына байланысты айқындалады. Бұл ретте рұқсат етілген ауқымда бағалаушы адам өз қалауы бойынша баға қояды.

Аксу аудандық мәслихат аппаратының
"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік
қызметшілерінің қызметін бағалаудың
әдістемесіне 4-косымша

Нысан

Саралау әдісі бойынша бағалау парагы

Бағаланатын қызметшінің Т. А.Ә. _____

Бағалайтын қызметшінің (мемлекеттік орган басшысының) \\

Т.А.Ә._____

"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалау (бұдан әрі - бағалау) мақсатында Сізге өз әріптестерізді 5 баллдық шкала бойынша саралау әдісімен бағалауды ұсынамыз.

Бағаларды объективті түрде, жеке ұнатуларсыз/ұнатпауларсыз қою керек.

Сауалнаманы басынан аяғына дейін алаңдамай толтыру қажет. Осылайша, Сіз уақытты үнемдей аласыз және нәтижелердің дұрыстылығын арттыра аласыз.

Параметрлер	Критерийлер	Бағалау (1-ден 5 баллға дейін)	Негіздеме
1.Функционалдық міндеттерді орындау сапасы*	Негізделген ескертулер мен шагымдардың болмауы		
2. Міндеттерді орындау мерзімдерін сактау	Құжаттарды, тапсырмаларды орындау мерзімдерінің бұзылмауы		
3. Дербестік және бастамашылық.	Қызметшінің функционалдық міндеттерін жоғары деңгейде дербес орындау алуы. Мемлекеттік орган қызметінің саласын жетілдіруге бағытталған ұсыныстар мен пысықталған тәсілдерде		

	бастамашылдық таныту. Мемлекеттік орган міндеттерін орындаудағы белсенділігі мен қатысуы	
4. Еңбек тәртібін сактау	Дәлелді себептерсіз жұмыстан кешікпеу, уақытынан бұрын жұмыстан кетпеу, тәртіптік жазасының болмауы, қызметтік әдептің бұзылмауы.	
Орташа қорытынды баға		

Ескертпе: Орташа қорытынды бағаны есептеу үшін қойылған бағалар сомасын бағаланатын параметрлер санына бөлу керек.

Бағалау нәтижесі: _____ (функционалдық міндеттерін тиімді атқарады, функционалдық міндеттерін тиісті түрде атқарады, функционалдық міндеттерін қанағаттанарлық түрде атқарады, функционалдық міндеттерін қанағаттанарлықсыз түрде атқарады (қанағаттанарлықсыз баға)).

Қызметшінің бағалау нәтижесі орташа қорытынды бағаның негізінде қойылады.

Қойылған бағага негіздеме _____

Ақсу аудандық мәслихат аппаратының
"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік
қызметшілерінің қызметін бағалаудың
әдістемесіне 5-қосымша

Нысан

Мемлекеттік органның басшыларының 360 әдісімен бағалау парагы

Мемлекеттік органның басшысының Т. А.Ә _____

Құрметті респондент!

"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалау (бұдан әрі – бағалау) мақсатында Сіздерге өз әріптестеріңізді 360 әдісімен бағалауды ұсынамыз.

Ескертпе: 360 әдісі - бағаланатын адамның жұмыс ортасындағы адамдар тобынан сұрау арқылы бағаланатын адамда талап етілетін құзыреттердің болуын анықтауға бағытталған бағалау әдісі.

Бұл әдіс Сіздің әріптесіңізге өзінің күшті және әлсіз жақтарын жақсы түсінуге, одан әрі өсу мен даму әлеуетін көруге көмектеседі.

Жауаптар бағанында жауаптың ұсынылған нұсқаларының бірін көрсету қажет (құзырет көрінбейді; құзырет сирек көрінеді; құзырет жағдайлардың жартысында көрінеді; құзырет көп жағдайда көрінеді; құзырет әрқашан көрінеді).

Бағаларды объективті түрде, жеке ұнатуларсыз/ұнатпауларсыз қою керек. Жасырындылыққа кепілдік беріледі.

Сауалнаманы басынан аяғына дейін алаңдамай толтыру қажет. Осылайша, Сіз уақытты ұнемдей аласыз және нәтижелердің дұрыстығын арттыра аласыз.

№ р/п	Кұзыреттердің атауы	Кұзыреттер бойынша сұрапттар	Жауаптар
1	Кызметті басқару	<p>Стратегиялық мақсаттарға сәйкес нақты міндеттер қояды және тапсырмалар береді</p> <p>Бөлімшенің қойылған міндеттерді сапалы және уақытылы орындаудың ұжымды бағыттайтын және жағдай жасайды</p> <p>Басымдық бере отырып, бөлімшенің жұмысын тиімді үйімдастырады</p>	
	Қызметті басқару бойынша орташа баға		
2	Тиімді коммуникацияларды күруді	<p>Өз қызметін әріптестерімен үйлестіре алады, коммуникацияларға ашық, іскерлік ынтымақтастыққа дайындық танытады, қажет болған жағдайда әріптестеріне көмектеседі</p> <p>Жанжалдарды ортақ іс үшін пайдамен шеше алды, бұл ретте өз көзқарасын дәлелді жеткізеді және әріптестерінің пікірін ескереді</p> <p>Мұдделі тараптармен топтың/команданың / тиімді жұмысын құрады</p>	
	Тиімді коммуникацияларды күруді бойынша орташа баға		
3	Әдеп нормалары мен қағидаларын ұстану	<p>Әдеп кодексіне сәйкес барлық жағдайларда әдеп мінез-құлық ережелерін катаң сақтайтыны</p> <p>Парасаттылық, шынайылық, тілекtestіk, әріптестері мен мұдделі тараптарға сыйластық қағидаттарын ұстанады</p>	

		Күйзелістік жағдайда өзін ұстай алады, шешім іздейді және табады	
	Әдеп нормалары мен қагидаларын ұстану бойынша орташа баға		
4	Өзгерістерді басқару	<p>Ұйымдағы өзгерістерге оң көзқараспен қарайды</p> <p>Өзгерген жағдайға сәйкес өз әрекеттерінің тактикасын бейімдейді, сәтсіздіктің себептерін талдайды және тәсілдерді немесе стратегияны өзгертеді</p> <p>Қызметкерлердің бастамаларын қолдайды және көтермелейді</p>	
	Өзгерістерді басқару бойынша орташа баға		
5	Нәтижеге бейімделу	<p>Күрделі мақсаттар қойып, оларға қол жеткізеді</p> <p>Тапсырмаларды орындау үшін қосымша күш салады</p> <p>Нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті өзіне алады</p>	
	Нәтижеге бағдар бойынша орташа баға		
6	Дербестік және шешім қабылдау дағдылары	<p>Мүмкіндіктерді, тәуекелдерді талдай алады, сондай-ақ ресурстарды есептей және жоспарлай алады</p> <p>Белгісіздік жағдайында тиімді әрекет ете алады</p> <p>Ікітимал тәуекелдерді ескере отырып, мәселелерді шешудің бірнеше нұсқасын ұсынады</p>	
	Дербестік және шешім қабылдау дағдылары бойынша орташа баға		
7	Команданы басқару	<p>Ешқашан адамдарға тәуелді емес, әрқашан жеке ұнату немесе ұнатпаудан аулак бола алады</p> <p>Өзара әрекеттесу және ынталандыру кезінде бағыныштының даралығын анықтай және ескере алады</p>	

		Команданы шабыттандыра және ынталандыра алады	
Команданы басқару бойынша орташа баға			
8	Kөшбасшылық қасиеттер	<p>Ынта мен талантты, өз-өзіне деген сенімді көрсетеді</p> <p>Харизматикалық тұлға, бағыныштыларды ынталандыру үшін өзінің тұлғалық күшін пайдаланады</p> <p>Қызметкерлерді ынталандыруға дайын, көтермелей мен сөгіс арақатынасын сауатты таңдайды</p>	
Көшбасшылық қасиеттер бойынша орташа баға			
9	Ынтымақтастық	<p>Құзыреті шегінде қызметкерлерді мемлекеттік органдармен және ұйымдармен өзара тиімді іс-қимыл жасауға бағдарлайды</p> <p>Қойылған міндеттерге қол жеткізу үшін әрбір қызметкердің әлеуетін пайдаланады</p> <p>Мемлекеттік органның жоспарларды іске асырады және ортақ нәтижелерге қол жеткізді</p>	
Ынтымақтастық бойынша орташа бағалау			
10	Жеделділік	<p>Ұжымға жаңа басымдықтарды уақтылы жеткізді</p> <p>Өзгерістерге уақтылы әрекет ету үшін тиімді шараларды әзірлейді</p> <p>Бөлімшени тиімді басқарып, ішкі және сыртқы өзгерістер кезінде нәтижеге қол жеткізді</p>	
Жеделділік бойынша орташа баға			
		Перспективті қызметкерлерді	

11	Өзін өзі дамыту	анықтайды және оларды жылжыту бойынша ұсыныстар енгізеді
		Кызметкерлерді дамыту бойынша жүйелі шаралар қабылдайды
		Өз мысалында өзін-өзі дамытуға деген ұмтылысты көрсетеді
Өзін-өзі дамыту бойынша орташа баға		
12	Бастамашылық	Кызметтің тиімділігін арттыруға бағытталған инновациялық тәсілдер мен шешімдерді енгізу жөніндегі ұсыныстарды қарайды және әзірлейді
		Кызметтің тиімділігін арттыруға бағытталған инновациялық тәсілдер мен шешімдерді енгізу бойынша ұсыныстарды талдайды және енгізеді
		Мемлекеттік органның қызметін жетілдіру үшін жобаларға бастамашылық етеді
Бастамашылық бойынша орташа бағалау		

Жауаптар бағанында жауаптың ұсынылған нұсқаларының бірі көрсетіледі:
 құзыret көрінбейді;
 құзыret сирек көрінеді;
 құзыret жағдайлардың жартысында көрінеді;
 құзыret көп жағдайда көрінеді;
 құзыret әрқашан көрінеді.

Орташа баға баллдарды қосу және әр құзыret бойынша респонденттердің жауаптарының санына бөлу арқылы автоматты режимде есептеледі.

Ақсу аудандық мәслихат аппаратының
 "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік
 қызметшілерінің қызметін бағалаудың
 әдістемесіне 6-қосымша

Нысан

"Б" корпусы қызметшілерін 360 әдісімен бағалау парагы

бағаланатын қызметкердің Т.А.Ә _____
 Құрметті респондент!

"Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерінің қызметін бағалау (бұдан әрі – бағалау) мақсатында Сіздерге өз әріптестеріңізді 360 әдісімен бағалауды ұсынамыз.

Ескертпе: 360 әдісі - бағаланатын адамның жұмыс ортасындағы адамдар тобынан сұрау арқылы бағаланатын адамда талап етілетін құзыреттердің болуын анықтауға бағытталған бағалау әдісі.

Бұл әдіс Сіздің әріптесіңізге өзінің күшті және әлсіз жақтарын жақсы түсінуге, одан әрі өсу мен даму әлеуетін көруге көмектеседі.

Жауаптар бағанында жауаптың ұсынылған нұсқаларының бірін көрсету қажет (құзырет көрінбейді; құзырет сирек көрінеді; құзырет жағдайлардың жартысында көрінеді; құзырет көп жағдайда көрінеді; құзырет әрқашан көрінеді).

Бағаларды объективті түрде, жеке ұнатуларсыз/ұнатпауларсыз қою керек. Жасырындылыққа кепілдік беріледі.

Саялнаманы басынан аяғына дейін алаңдамай толтыру қажет. Осылайша, Сіз уақытты үнемдей аласыз және нәтижелердің дұрыстығын арттыра аласыз.

№р/р	Құзыреттердің атауы	Құзыреттер бойынша сұраптар	Жауаптар
1	Тиімді коммуникациялар күру	<p>Өз қызметін әріптестерімен үйлестіре алады, коммуникацияларға ашық, іскерлік ынтымақтастыққа дайындық танытады, қажет болған жағдайда әріптестеріне көмектеседі</p> <p>Жанжалдарды ортақ іс үшін пайдамен шеше алады, бұл ретте өз көзқарасын дәлелді жеткізеді және әріптестерінің пікірін ескереді</p> <p>Мүдделі тараптармен топтың/команданың / тиімді жұмысын құрады</p>	
	Тиімді коммуникацияларды күру бойынша орташа баға		
2	Әдеп нормаларын және қағидаларын ұстану	<p>Әдеп кодексіне сәйкес барлық жағдайларда әдеп мінез-құлық ережелерін қатаң сақтайды</p> <p>Парасаттылық, шынайылық, тілекtestіk, әріптестер мен мүдделі тараптарға сыйластық қағидаттарын ұстанады</p>	

		Күйзелістік жағдайда өзін ұстай алады, шешім іздейді және табады	
Әдел нормаларын және қагидаларын ұстану бойынша орташа баға			
3	Өзгерістерді басқару	<p>Ұйымдағы өзгерістерге он көзкараспен қарайды</p> <p>Өзгерген жағдайға сәйкес өз әрекеттерінің тактикасын бейімдейді, сәтсіздіктің себептерін талдайды және тәсілдерді немесе стратегияны өзгертеді</p> <p>Қызметкерлердің бастамаларын қолдайды және көтермелейді</p>	
Өзгерістерді басқару бойынша орташа баға			
4	Нәтижеге бейімделу	<p>Күрделі мақсаттар қойып, оларға қол жеткізеді</p> <p>Тапсырмаларды орындау үшін қосымша күш салады</p> <p>Нәтижеге қол жеткізу үшін жауапкершілікті өзіне алады</p>	
Нәтижеге бейімделу бойынша орташа баға			
5	Дербестік және шешім қабылдау дағдылары	<p>Мүмкіндіктерді, тәуекелдерді талдай алады, сондай-ақ ресурстарды есептей және жоспарлай алады</p> <p>Белгісіздік жағдайында тиімді әрекет ете алады</p> <p>Ікітимал тәуекелдерді ескере отырып, мәселелерді шешудің бірнеше нұсқасын ұсынады</p>	
Дербестік және шешім қабылдау дағдылары бойынша орташа баға			
6	Бінтымақтастық	<p>Құзыреті шегінде қызметкерлерді мемлекеттік органдармен және үйымдармен тиімді өзара іс-кимыл жасауға бағдарлайды</p> <p>Қойылған міндеттерге кол жеткізу үшін әрбір қызметкердің әлеуетін пайдаланады</p>	

		Басқа белімшелермен бірлесіп жоспарларды іске асырады және ортақ нәтижелерге қол жеткізеді
Ынтымақтастық бойынша орташа баға		
7	Жеделділік	<p>Жұмысты жақсарту бойынша ұсыныстар енгізеді</p> <p>Жаңа тәсілдері және оларды енгізу әдістерін зерделейді</p> <p>Өзгеретін жағдайларға тез бейімделеді</p>
Жеделділік бойынша орташа баға		
8	Өзін өзі дамыту	<p>Жаңа білім мен технологияларға қызыгуышылық танытады</p> <p>Өзін-өзі дамытуға үмтүлады, жаңа ақпарат пен оны қолдану тәсілдерін іздейді</p> <p>Тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретін жаңа дағдыларды іс жүзінде қолданады</p>
Өзін өзі дамыту бойынша орташа баға		

Жауаптар бағанында жауаптың ұсынылған нұсқаларының бірі көрсетіледі:
 құзыret көрінбейді;
 құзыret сирек көрінеді;
 құзыret жағдайлардың жартысында көрінеді;
 құзыret көп жағдайда көрінеді;
 құзыret әрқашан көрінеді.

Орташа баға баллдарды қосу және әр құзыret бойынша респонденттердің жауаптарының санына бөлу арқылы автоматты режимде есептеледі.

Аксу аудандық мәслихат аппаратының
 "Б" корпусы мемлекеттік әкімшілік
 қызметшілерінің қызметін бағалаудың
 әдіstemесіне 7-косымша

Нысан

Қызметшіні 360 әдісімен бағалау нәтижесі (мемлекеттік органның басшылары үшін)

Мемлекеттік органның басшысының Т. А.Ә. _____

№	Кұзыret	Кұзыреттер бойынша орташа корытынды баға

1	Кызметті басқару	
2	Тиімді коммуникацияларды күру	
3	Әдеп нормалары мен қағидаларын ұстану	
4	Өзгерістерді басқару	
5	Нәтижеге бағдарлану	Паутинка
6	Дербестік және шешімдерді қабылдау дағдылары	
7	Топты басқару	
8	Көшбасшылық қасиеттер	
9	Ынтымақтастық	
10	Жеделділік	
11	Өзін-өзі дамыту	
12	Бастамашылық	

Әрбір құзырет бойынша бағалаудың орташа қорытынды нәтижелерін есептеу автоматты режимде әрбір респонденттің баллдарын қосу және респонденттердің санына бөлу (өзін-өзі бағалаудан басқа) арқылы жүзеге асырылады Бағалау нәтижесі: _____

Ақсу аудандық мәслихаты
аппаратының "Б" корпусы мемлекеттік
екімшілік қызметшілерінің қызметін
бағалаудың әдістемесіне 8-қосымша

Нысан

Қызметшіні 360 градус әдісімен бағалау нәтижелері

("Б" корпусының қызметшілері үшін)

Бағаланатын қызметшінің Т. А.Ә. _____

№	Құзырет	Құзыреттер бойынша орташа қорытынды баға	
1	Тиімді коммуникациялар күру		
2	Әдеп нормалары мен қағидаларын ұстану		
3	Өзгерістерді басқару		
4	Нәтижеге бағдарлану		
5	Дербестік және шешім қабылдау дағдылары		
6	Ынтымақтастық		
7	Жеделділік		
8	Өзін-өзі дамыту		

Әрбір құзырет бойынша бағалаудың орташа қорытынды нәтижелерін есептеу автоматты режимде әрбір респонденттің баллдарын қосу және респонденттердің санына бөлу (өзін-өзі бағалаудан басқа) арқылы жүзеге асырылады.

Бағалау нәтижесі: _____

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК